

Przedmiot: Wybrane formy aktywności ruchowej w terapii zajęciowej

I. Informacje ogólne

Jednostka organizacyjna	Wydział Rehabilitacji Katedra Terapii Zajęciowej Kierownik: dr Grzegorz Bednarczuk
Nazwa przedmiotu	Wybrane formy aktywności w terapii zajęciowej
Kod przedmiotu	TZ-I-25
Język wykładowy	Polski
Rodzaj kształcenia (obowiązkowy/fakultatywny)	Obowiązkowy
Poziom kształcenia (np. pierwszego lub drugiego stopnia)	Pierwszy stopień
Rok studiów	II
Semestr	III, IV
Liczba punktów ECTS	4ECTS, 60 godzin ćwiczeń, 40 godzin samokształcenia
Imiona i nazwiska wykładowców	Dr Grzegorz Bednarczuk grzegorz.bednarczuk@awf.edu.pl
Program (programy) studiów, w którym realizowany jest przedmiot	Terapia zajęciowa
Sposób realizacji zajęć (stacjonarny, uczenie się na odległość)	stacjonarny
Wymaganie wstępne i dodatkowe	Wymagania wstępne. Przed przystąpieniem do modułu student posiada wiedzę z zakresu specyfiki funkcjonowania osób z różnym rodzajem niepełnosprawności

II. Informacje szczegółowe

Cele przedmiotu

C1	Zapoznanie studenta z podstawowymi elementami techniki jazdy na wózku potrzebnym osobom z niepełnosprawnością do samodzielnego poruszania się w życiu codziennym (zasadnicze elementy aktywnej rehabilitacji)
C2	Zapoznanie studenta z umiejętnościami technicznymi oraz taktycznymi w wybranych dyscyplinach grach zespołowych niepełnosprawnych
C3	Zapoznanie studenta z podstawowymi informacjami (historia, struktura organizacyjna, system współzawodnictwa, klasyfikacja, przepisy gry) na temat gier sportowych niepełnosprawnych
C4	Zapoznanie studenta z techniką Nordic Walking. Zastosowanie Nordic Walking w treningu zdrowotnym.
C5	Zapoznanie studenta ze specyfiką prowadzenia zajęć aktywności fizycznej z osobami z różnymi rodzajami niepełnosprawności

Efekty uczenia się w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych dla przedmiotu

Efekt uczenia się	Efekty uczenia się przedmiotowe	Odniesienie do celów	Odniesienie do charakterystyk II stopnia PRK
Wiedza			
W zakresie wiedzy absolwent zna i rozumie: K_W01: Posiada wiedzę niezbędną do zrozumienia procesów biologicznych zachodzących w organizmie człowieka, podstawowe wiadomości z zakresu budowy i czynności poszczególnych układów i narządów, w różnych okresach życia człowieka, z uwzględnieniem zagadnień fizjologii wysiłku, rytmów biologicznych i neurofizjologii bólu	1. Zna wpływ różnego rodzaju dysfunkcji na poziom możliwości funkcjonalnych człowieka 2. Zna możliwości funkcjonalne osób z różnym rodzajem i stopniem dysfunkcji	C1, C5	P6S_WG
K_W02: zależności pomiędzy budową i czynnością organizmu, szczególnie układu nerwowego, zmysłów i układu ruchu, a możliwościami poznawczymi, komunikacyjnymi i aktywnością w środowisku życia.	1. Zna sposoby komunikacji (w tym alternatywnej) z osobami o różnym poziomie funkcjonowania 2. Zna wpływ rodzaju i stopnia dysfunkcji na możliwości percepcyjne i komunikacji człowieka	C1, C5	P6S_WG
K_W28: człowieka w sposób holistyczny, biorąc pod uwagę jego fizyczne, psychiczne i duchowe potrzeby oraz możliwości.	1. Rozumie potrzeby i możliwości człowieka z uwzględnieniem jego stanu funkcjonalnego	C1, C5	P6S_WK

K_W29: związki pomiędzy funkcjonowaniem, niepełnosprawnością, uwarunkowaniami środowiska a stanem zdrowia.	1. Rozumie wpływ środowiska i stanu zdrowia na poziom możliwości funkcjonalnych człowieka	C1, C4, C5	P6S_WK
Umiejętności			
W zakresie umiejętności absolwent potrafi: K_U05: charakteryzować wybrane dziedziny aktywności człowieka, jakimi są: kultura, czas wolny, rekreacja, aktywność społeczna i obywatelska, organizacje pozarządowe, wolontariat.	1. Umie wskazać i scharakteryzować wybrane formy aktywności ruchowych które mogą być wykorzystane w procesie terapii 2. Umie dobrać odpowiedni rodzaj aktywności ruchowej uwzględniający możliwości funkcjonalne człowieka	C2, C3, C4	P6S_UW
K_U15: analizować czynności życia codziennego, edukacji i pracy oraz czasu wolnego celem lokalizacji i opisu deficytów oraz potencjałów.	1. Jest w stanie ocenić potencjał ruchowy człowieka na podstawie sposobów radzenia sobie podczas aktywności fizycznej	C2, C3, C4	P6S_UW
K_U23: stosować aktywności codzienne dla odbudowy funkcji lub uzyskania nowych sposobów działania, wykorzystując adaptacyjny i twórczy potencjał osoby.	1. Jest w stanie prawidłowo dobrać ćwiczenia mające na celu podnoszenie potencjału funkcjonalnego człowieka	C2, C3, C4	P6S_UW P6S_UO
K_U28: podjąć działania ukierunkowane na edukację zdrowotną i promocję zdrowia, oraz współpracować w zakresie prewencji chorób cywilizacyjnych, niepełnosprawności, patologii społecznych i wykluczenia społecznego.	1. Potrafi zorganizować i przeprowadzić wybrane formy aktywności ruchowej dla osób/ osoby z uwzględnieniem ich/ jej możliwości funkcjonalnych	C2, C3, C4	P6S_UO
Kompetencje społeczne			
W zakresie kompetencji społecznych absolwent jest gotów do: K_P01: postrzegania osób holistycznie - ich potrzeby fizyczne, psychiczne i duchowe traktuje jako jedność.	1. Respektuje prawo człowieka do realizacji swoich potrzeb zgodnie z potrzebami i możliwościami	C1, C5	P6S_KK

Treści programowe			
	Tytuł wykładu	Odniesienie do efektów uczenia się kierunkowych / przedmiotowych	Odniesienie do celów przedmiotu
Ćwiczenia / zajęcia praktyczne			
III semestr			
TP1-3	Zapoznanie z budową wózka, dopasowanie wózka dla potrzeb osób niepełnosprawnych. Wybrane elementy aktywnej rehabilitacji: transfery, kontrolowany upadek do tyłu, balans, jazda w balansie (w tym po materacu), pokonywanie przeszkód (podest mały, platforma, tarka, próg mały)	K_W01/ 1, 2 K_W02/ 1, 2 K_W28/ 1 K_W29/ 1 K_P01/ 1	C1, C2, C4, C5
TP4	Zaliczenie praktyczne: kontrolowany upadek do tyłu, balans, jazda w balansie (w tym po materacu), pokonywanie przeszkód (podest mały, platforma, tarka, próg mały)		
TP5	Poruszanie się zawodnika bez piłki w koszykówce na wózkach: starty, zatrzymania, zmiany kierunku oraz tempa jazdy, obroty, jazda slalomem. Koperta.	K_U05/ 1, 2 K_U15/ 1 K_U23/ 1 K_U28/ 1	C2, C3, C4
TP6	Podstawowe sposoby poruszania się zawodnika z piłką w koszykówce na wózkach. Kozłowanie piłki w miejscu w ruchu. Zbiórka piłki z podłogi. Jazda slalomem z piłką. Gra uproszczona.	K_U05/ 1, 2 K_U15/ 1 K_U23/ 1 K_U28/ 1	C2, C3, 4
TP7	Podania i chwyt piłki w miejscu i w ruchu w koszykówce na wózkach. Rzut piłką sprzed klatki piersiowej na odległość. Gra uproszczona.	K_U05/ 1, 2 K_U15/ 1 K_U23/ 1 K_U28/ 1	C2, C3, C4
TP8	Rzuty do kosza z miejsca i w ruchu (rzut do kosza z najazdu po wcześniejszej zbiórce piłki po kole). Gra właściwa.	K_U05/ 1, 2 K_U15/ 1 K_U23/ 1 K_U28/ 1	C2, C3, C4
TP9	Wybrane elementy taktyki w koszykówce na wózkach. Atak szybki, gra w przewadze. Gra właściwa.	K_U05/ 1, 2 K_U15/ 1 K_U23/ 1 K_U28/ 1	C2, C3, C4
TP10	Zapoznanie się ze specyfiką prowadzenia zajęć aktywności fizycznej z osobami z porażeniami i niedowładami czterokończynowymi. Specyfika rugby na wózkach. Poruszanie się z piłką w rugby na wózkach. Gra uproszczona.	K_W01/ 1, 2 K_W02/ 1, 2 K_W28/ 1 K_W29/ 1 K_P01/ 1	C1, C2, C4, C5
TP11	Podania i chwyt w rugby na wózkach. Wybrane elementy taktyki gry w rugby na wózkach	K_U05/ 1, 2 K_U15/ 1	C1 – C5

	(blokowanie). Gra właściwa	K_U23/ 1 K_U28/ 1 K_P01/ 1	
TP12	Nauka i doskonalenie wybranych technik poruszania się o kulach w AmpFutbolu. Gra uproszczona.	K_U05/ 1, 2 K_U15/ 1 K_U23/ 1 K_U28/ 1	C2, C3, C4
TP13	Nauka i doskonalenie wybranych technik poruszania się z piłką o kulach w AmpFutbolu. Gra uproszczona.	K_U05/ 1, 2 K_U15/ 1 K_U23/ 1 K_U28/ 1	C2, C3, C4
TP14	Sędziowanie w poznanych zespołowych grach sportowych niepełnosprawnych		
TP15	Zaliczenie praktyczne (wybrane testy sprawności ogólnej i specjalnej w koszykówce na wózkach). Zaliczenie teoretyczne.		
IV semestr			
TP16	Podstawowe wiadomości dotyczące piłki siatkowej na siedząco. Sposoby poruszania się po boisku w piłce siatkowej na siedząco. Odbicia piłki sposobem górnym i dolnym w piłce siatkowej na siedząco. Gra uproszczona.	K_U05/ 1, 2 K_U15/ 1 K_U23/ 1 K_U28/ 1	C2, C3, C4
TP17	Zagrywka oraz przyjęcie piłki w piłce siatkowej na siedząco. Gra właściwa.	K_U05/ 1, 2 K_U15/ 1 K_U23/ 1 K_U28/ 1	C2, C3, C4
TP18	Nauka i doskonalenie wybranych technik ataku oraz blokowania w piłce siatkówce na siedząco. Gra właściwa.	K_U05/ 1, 2 K_U15/ 1 K_U23/ 1 K_U28/ 1 K_P01/ 1	C1 – C5
TP18	Podstawowe wiadomości dotyczące gier z piłką dźwiękową. Specyfika pracy z osobami niewidomymi i słabo widzącymi. Umiejętność poruszania się po boisku. Umiejętność lokalizacji piłki (źródła dźwięku).	K_U05/ 1, 2 K_U15/ 1 K_U23/ 1 K_U28/ 1	C2, C3, C4
TP19	Nauczanie i doskonalenie padu obronnego w goalballu. Gra uproszczona	K_U05/ 1, 2 K_U15/ 1 K_U23/ 1 K_U28/ 1	C2, C3, C4
TP20	Nauczanie padu obronnego goalballu. Nauczanie i doskonalenie strzału na bramkę w goalballu. Gra właściwa.	K_U05/ 1, 2 K_U15/ 1 K_U23/ 1 K_U28/ 1	C2, C3, C4
TP21	Podstawowe wiadomości dotyczące hokeja	K_U05/ 1, 2	C1 – C5

	halowego. Specyfika prowadzenia zajęć sportowych z osobami z niepełnosprawnością intelektualną. Poruszanie się po boisku. Umiejętność prowadzenia krążka.	K_U15/ 1 K_U23/ 1 K_U28/ 1 K_P01/ 1	
TP22	Podania i przyjęcie krążka w hokeju halowym w miejscu i w biegu. Gra uproszczona.	K_U05/ 1, 2 K_U15/ 1 K_U23/ 1 K_U28/ 1	C2, C3, C4
TP23	Strzały na bramkę w hokeju halowym z miejsca i w biegu. Gra właściwa.	K_U05/ 1, 2 K_U15/ 1 K_U23/ 1 K_U28/ 1	C2, C3, C4
TP24	Nauka rzutów w Boccia	K_U05/ 1, 2 K_U15/ 1 K_U23/ 1 K_U28/ 1 K_P01/ 1	C1 – C5
TP25	Wprowadzenie do Nordic Walking. Dobór kijów, korzyści zdrowotne. Ćwiczenia statyczne i dynamiczne.	K_U05/ 1, 2 K_U15/ 1 K_U23/ 1 K_U28/ 1	C2, C3, C4
TP26	Nauczanie i doskonalenie techniki kroku w Nordic Walking	K_U05/ 1, 2 K_U15/ 1 K_U23/ 1 K_U28/ 1 K_P01/ 1	C1 – C5
TP27	Nordic Walking w treningu zdrowotnym. Metody i środki stosowane w treningu zdrowotnym z akcentem na ich przydatność w procesie terapii osób starszych.	K_U05/ 1, 2 K_U15/ 1 K_U23/ 1 K_U28/ 1 K_P01/ 1	C1 – C5
TP28	Ćwiczenia ogólnorozwojowe z wykorzystaniem techniki Nordic Walking oraz kształtujące z wykorzystaniem kijów.	K_U05/ 1, 2 K_U15/ 1 K_U23/ 1 K_U28/ 1 K_P01/ 1	C1 – C5
TP29	Sędziowanie w poznanych zespołowych grach sportowych niepełnosprawnych		
TP30	Zaliczenie praktyczne (Indywidualny Konkurs Sprawności – Hokej Halowy). Zaliczenie teoretyczne.		

Planowane formy / działania / metody dydaktyczne		
Treści programowe	Metoda dydaktyczna	Odniesienie do efektów uczenia się ze standardu
TP1-3; TP5-13; TP16-28	Pokaz, pokaz czynności, pokaz z objaśnieniem, instruktaż, pogadanka, ćwiczenia utrwalające, ćwiczenia przedmiotowe,	K_W01, KW_02, KW_28, KW_29, K_U01, K_U15, K_U23, K_U28, K_U01
Środki dydaktyczne: Wózki aktywne i sportowe, sprzęt do nauczania elementów techniki jazdy na wózku (progi, podesty, materace, rampy, progi, tarki), piłki do koszykówki i do siatkówki, chorągiewki, szarfy, piłki dźwiękowe, osłony na oczy, kije, krążki i bramki do hokeja halowego, kije do Nordic Walking, kule ortopedyczne, piłki do piłki nożnej		

Metody i kryteria oceniania		
Efekt uczenia się dla przedmiotu według standardu	Treści programowe (TP)	Typy / Metody oceniania D – oceniane diagnostyczne, F- ocenianie formujące, P – ocenianie podsumowujące * lub wybór z załączonej listy walidacji wyników
K_W01	TP 1-3	P, F
K_W02	TP 1-3	P, F
K_W28	TP 1-3	P, F
K_W29	TP 1-3	P, F
K_U05	TP5-13, 16-28	P, F
K_U15	TP5-13, 16-28	P, F
K_U23	TP5-13, 16-28	P, F
K_U28	TP5-13, 16-28	P, F
K_P01	TP 1-3, 10, 18, 21, 24, 26, 28	P, F

*D – ocena przypadku, rozpoznanie, F – sprawdzian pisemny, dyskusja, obserwacja, P – egzamin pisemny lub wybór z załączonej walidacji wyników.

Zalecana lista lektur lub lektury obowiązkowe
Literatura podstawowa: - Kosmol A (2021). Sport niepełnosprawnych dla fizjoterapeutów i terapeutów zajęciowych. PZWL - Kosmol, A. (2008). Teoria i metodyka sportu niepełnosprawnych. AWF Warszawa. - Molik B. (2009). Zespołowe gry sportowe osób niepełnosprawnych. Osoby z dysfunkcją narządu ruchu, niepełnosprawne intelektualnie, niewidome i słabowidzące. AWF, Warszawa. - Molik B., Morgulec-Adamowicz N., Kosmol A. (2008): Gry zespołowe w sporcie niepełnosprawnych. Koszykówka na wózkach i rugby na wózkach. AWF, Warszawa. - Pramann, U., Schaufe, B., Dąbrówka, M (2007): Nordic Walking: program treningowy dla seniorów, (Warszawa: Oficyna Wydawnicza Interspar Sp. z o.o.). Literatura uzupełniająca: - Bolach, E. (1985). Analiza taktyki gry w piłkę siatkową dla inwalidów. [w:] Orzech, Sobiecka (red.): Sport osób niepełnosprawnych w różnych grupach wiekowych. Z Warsztatów Badawczych, Warszawa AWF. - Bolach, E. (1986): Sportowe gry zespołowe dla osób niepełnosprawnych. Wrocław. - Morgulec, N., Kosmol, A. (2007). Aktywność fizyczna w procesie usprawniania osób z uszkodzeniem rdzenia

kręgowego w odcinku szyjnym. Studia i Monografie 122, AWF. Warszawa.

4. Olimpiady Specjalne Polska (2005). Oficjalne przepisy sportowe Special Olympics Inc.
5. Owen, E. (1981). Playing and Coaching Wheelchair Basketball. University of Illinois.
6. Podleśny, S., Szczygieł, A. (1989). Wprowadzenie do gier z piłkami dźwiękowymi dla niewidomych. Z Warsztatów Badawczych. Warszawa.
7. Rutkowska I., Kosmol A. (2010). Sprawność i aktywność fizyczna osób niewidomych. Wyniki badań i zastosowania praktyczne, Studia i Monografie nr 134, AWF, Warszawa.
8. Tasiemski, T. (2001). Usprawnianie po urazach rdzenia kręgowego. Trening samoobsługi i techniki jazdy wózkiem inwalidzkim. Poznań.

Punkty ECTS (1 pkt - 25 godz. pracy studenta)

RODZAJ ZAJĘĆ	GODZINY
Godziny kontaktowe	30 + 30
Przygotowanie do zajęć	10
Zapoznanie się ze wskazaną literaturą	15
Napisanie projektu	
Przygotowanie raportu	
Przygotowanie do egzaminu	15
....	
Razem = 100 godz. = 4 ECTS	